

SÖZLÜK KAVRAMLAR

Derleyen Öztürk Aydın

Komünizm

Komünizm; üretim araçlarının ortak mülkiyeti üzerine kurulu sınıfsız, parasız ve devletsiz bir toplumsal düzen ve bu düzenin kurulmasını amaçlayan toplumsal, siyasi ve ekonomik bir ideoloji ve harekettir. **Vikipedi**

Kapitalizm

Kapitalizm, üretim araçlarının özel mülkiyetine ve bunların kâr amacıyla işletilmesine dayanan bir ekonomik sistemdir. Serbest piyasa ekonomisi olarak 16. yüzyılda ortaya çıkmıştır. **Vikipedi**

Sosyalizm

Sosyalizm, sosyal ve ekonomik olarak toplumsal refahın katılımcı bir demokrasiyle getireceğini ve üretim araçlarının hakimiyetinin topluma ait olduğunu savunan, işçilerin yönetime katılmalarına ağırlık veren, özel üretim yerine kamu bazlı üretimi destekleyen, telkin ve propagandalarını eğitim, tarım ve vergi reformları . **Vikipedi**

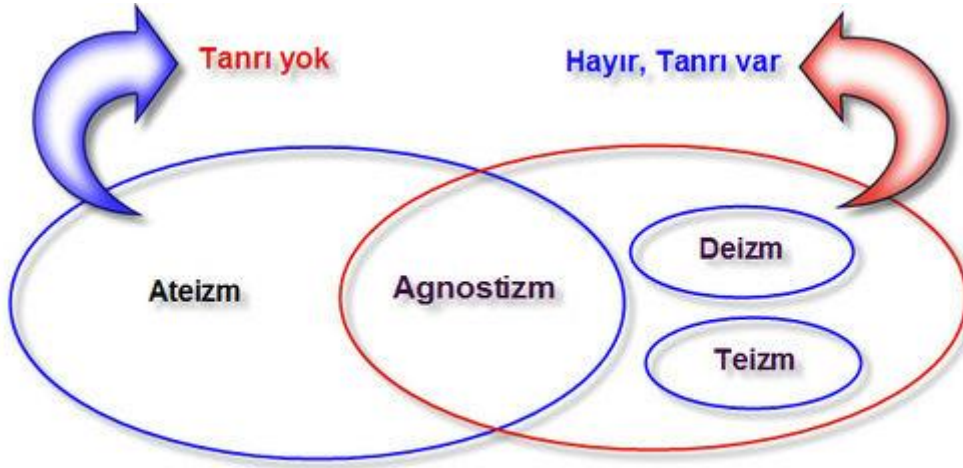
Proletarya

Proletarya alt sosyal sınıfı tanımlamak için kullanılan terim, bu sınıfa mensup kişilere proleter denir. İlk olarak oğullarından başka malı olmayan insanları tanımlamak için kullanılan aşağılayıcı bir kelime iken, Karl Marx'tan sonra işçi sınıfını tanımlamak için kullanılan sosyolojik bir terim halini almıştır. **Vikipedi**

Ateizm

Ateizm ya da tanrıtanımazlık, tanrının ya da tanrıların varlığına olan inancın yokluğudur. Bu fikirde olanlara ateist ya da tanrıtanımaz denir. Ateizm inanç koşullanmalarını, hayalî yaratıkları ve olayları reddeder. Ateist bakış açısıyla tanrının yanı sıra tüm metafizik inançlar ve tüm ruhanî varlıklar da reddedilir. **Vikipedi**

Tanrı'nın varlığına bakış açısına göre sınıflandırma

Agnostisizm

Agnostisizm ya da bilinemezcilik, en yaygın ve bilinen tanımıyla, tanrı veya tanrısal varlıkların bilinemez veya varlığı ile birlikte yokluğunun da kanıtlanamaz olduğunu savunan bir felsefi görüştür. **Vikipedi**

Deizm

Deizm veya yaradancılık, din, peygamber veya vahiy aracı olmaksızın bireyin akıl, gözlem, sezgi gibi yollarla Tanrı'nın varlığına inanmasına dayalı bir felsefi görüştür. **Vikipedi**

Teizm

Teizm ya da tanrıçılık, tanrı veya tanrıların var olduğu inancıdır. Teizm inancına göre tanrılar din gönderebilir veya insanların yaşadığı Dünya'ya etki eden olaylara sebep olabilir. Günümüzde en yaygın teist inanışlar Hristiyanlık ve İslam'dır. **Vikipedi**

Panteizm

Panteizm, genellikle monizm ile ilişkili bir kavramdır. Panteizmde her şey Tanrı'nın bir parçası olarak kabul edilir, Tanrı her şeydir ve her şey Tanrı'dır. **Vikipedi**

Diyalektik

Diyalektik kavramı, kelime kökü diyalog ve etik kurallı bir şekilde tez ve antitezin ortaya konulmasıyla belli bir konu üzerinden ortak değerlerin inşası anlamına gelir, yani tartışılmış ... **Vikipedi**

Analiz

Analiz, karmaşık bir konuyu veya maddeyi daha iyi anlamak için daha küçük parçalara ayırma sürecidir. Teknik, matematik ve mantık çalışmalarında Aristoteles'ten önce uygulanmıştır. **Vikipedi**

Sentez

Sentez kelimesi temel olarak elementlerin veya başka maddelerin birleştirilmesi sonucunda ortaya çıkan yeni bileşik olarak ifade edilebilir. **Vikipedi**

Teori Kuram

Teori veya kuram, bilimde bir olgunun, sürekli olarak doğrulanmış gözlem ve deneyler temel alınarak yapılan bir açıklamasıdır. Kuram, herhangi bir olayı açıklamak için kullanılan düşünce sistemidir. Genel anlamda kuram, bir düşüncenin genel, soyut ve ussal olmasıdır. **Vikipedi**

Felsefe

Felsefe; varlık, bilgi, değerler, gerçek, doğruluk, zihin ve dil gibi konularla ilgili soyut, genel ve temel problemlere ilişkin yapılan sistematik çalışmalardır. Felsefe ile uğraşan kişilere filozof denir. **Vikipedi**

Siyaset Politika

Siyaset veya politika, devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş veya anlayış. **Vikipedi**

Toplum

Toplum ya da cemiyet bir arada yaşayan canlıların oluşturduğu topluluktur. **Vikipedi**

Millet Ulus

Ulus ya da Millet çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, ülkü, duygu, gelenek ve görenek birliği olan insanların oluşturduğu topluluk. Milleti etnik gruptan ayıran şey, daha politik olmasıdır. **Vikipedi**

Sermaye

Sermaye veya kapital veya anamal; ekonomi biliminde mal üretmek için kullanılan makine, fabrika gibi fiziksel araçlardır. Ekonomi bilimindeki sermaye kavramı ile finans bilimindeki sermaye farklıdır. Finansta sermaye kavramı, fiziksel sermaye üzerindeki mülkiyet hakkını ifade eder. **Vikipedi**

Yoksulluk

Yoksulluk veya fakirlik, günlük temel ihtiyaçların tamamını veya büyük bir kısmını karşılayacak yeterli gelire sahip olmama durumudur. Özellikle, yiyecek, içecek, barınma, giyim-kuşam gibi temel ihtiyaçlara zor erişmek veya erişememek yoksulluk olarak tanımlanabilmektedir.

Vikipedi

Fakir insan malı az olan değil, arzusu çok olandır. **Seneca**

Dünyanın en yoksul insanı, paradan başka bişeyi olmayandır. **Shopenhauer**

Zenginlik

Çoğu insanın hayalini kurduğu bol para, lüks araba, akıllı ev ve diğer soksik şeyler değildir. Zenginlik hayatında istediğin şeyi yiyip içecek kadar para, keyifli arkadaşlar, mutlu bir ev ve iş hayatıdır. Sadece metayla zengin olmayı bilen insan gerçek anlamda fakirdir. Sürekli daha fazlasının yoksunluğunu çeker. Yoksunluk çekmek fakirliktir. Paranın öldürdüğü kişiler, demirin öldürdüğü bedenden daha çoktur. İnsanın kazandığı paradan değil, paranın kazandığı insandan kork!

Sahip olduğundan fazla birşey istemeyen insan zengindir. **Cicero**

Materyalist

Materyalizm, "Varlık Maddedir" düşüncesine dayalı bir kuram ve felsefe dalıdır. Özdekçilik ve Maddecilik isimleriyle de bilinir. Bu kurama göre gerçeklik, gözle görülen, temas edilen ve ölçülebilen maddelerden ibarettir. Materyalizmi savunanlara "Materyalist" denir. **Vikipedi**

Kölelik

Kölelik, bir insanın başka birinin malı ve mülkü olması. Başka bir kişinin malı ve mülkü olan kişiye köle, memlûk veya kul; köle sahibine ise efendi veya mevla denir. **Vikipedi**

Mülkiyet

Mülkiyet, sahibine, hakkın konusu olan eşyayı kullanma, eşyanın ürünlerinden yararlanma ve eşya üzerinde tasarrufta bulunma, onu tüketme yetkilerini sağlayan bir ayni haktır. Aynı hak, kişiye eşya üzerinde doğrudan doğruya hakimiyet sağlayan ve bu sebeple herkese karşı ileri sürülebilen bir hak türüdür. **Vikipedi**

Terör

Terörizm, terör ya da yıldırııcılık, siyasal, dinsel ve/veya ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla sivillere, belirlenen hedef gruplara veya resmî, yerel ve genel yönetimlere yönelik baskı, yıldırma ve her türlü şiddet içeren yolun kullanımını ifade eden terim. **Vikipedi**

Savaş

Savaş veya harp; ülkeler, hükûmetler, bloklar ya da bir ülke içerisindeki toplumlar, isyancılar veya milisler gibi büyük gruplar arasında gerçekleşen silahlı çatışma. Savaşlar genellikle dini, millî, siyasi ve ekonomik amaçlara ulaşmak için gerçekleştirilir. **Vikipedi**

Devlet

Devlet, toplumların siyasal örgüt biçimidir. Devlet, ayrıca bu devlet örgütlerinin de tümünü ifade eder. Başka bir anlatımla devlet en büyük tüzel kişiliktir. Devlet, bir toprak parçası üzerinde ve toprağa bağlı olarak siyasal örgütlü bir ulusun veya uluslar topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık şeklinde tarif edilir. **Vikipedi**

Cumhuriyet

Cumhuriyet, siyasi gücün halk ve temsilcileri tarafından paylaşıldığı bir devlettir ve bununla birlikte monarşinin zıttıdır. Bir cumhuriyette temsil, genel vatandaşlar tarafından serbestçe seçilebilir veya seçimle belirlenebilir. **Vikipedi**

Demokrasi

Demokrasi veya el erki, halkın yasaları müzakere etme ve yasal düzenlemelere karar verme yetkisine veya bunu yapmak için yönetim görevlilerini seçme yetkisine sahip olduğu bir yönetim biçimidir. **Vikipedi**

İktidar

Sosyal bilim ve siyasette, İktidar, etkilerin sosyal üretimidir ve bu etkiler aktörlerin kapasitelerini, eylemlerini, inançlarını veya davranışlarını belirler. **Vikipedi**

Hükûmet

Hükûmet, genellikle bir devlet olan düzenli bir topluluğu yöneten sistem veya insan grubudur. Hükûmet, genellikle bir devletin yönetimini üstlenen ve düzenli bir topluluğu idare eden sistem veya insanlar grubudur. Hükümetin geniş bir tanımıyla, genellikle yasama, yürütme ve yargı organlarından oluşur. **Vikipedi**

Tiran

Tiran, hukuk ve anayasa kurallarından bağımsız bir yönetim biçimi sergileyen önder. Terimin kökeni Klasik Yunanistan'a dek uzanmaktadır. **Vikipedi**

Parti

Siyasi parti, belirli bir ülkenin seçimlerinde yarışacak adayları koordine eden bir örgütlenmedir. Bir parti üyelerinin genellikle politika konusunda benzer fikirlere sahip olması yaygındır ve partiler belirli ideolojik veya politika hedeflerini destekleyebilir. **Vikipedi**

Diktatör

Diktatör, mutlak güce sahip olan bir siyasi liderdir. Bir diktatörlük ise bir diktatör veya küçük bir zümrenin yönettiği bir devlettir. Kelime, Roma Senatosu tarafından cumhuriyetin acil durumlarda yönetimi için seçilen bir Roma diktatörü unvanının kökeninden gelmektedir. **Vikipedi**

Darbe

Darbe, ordu veya diğer hükümet elitleri tarafından görevdeki lideri görevden almak için yapılan yasa dışı ve açık bir girişimdir. Kendi kendine darbe, yasal yollarla iktidara gelen bir liderin yasa dışı yollarla iktidarda kalmaya çalışmasıdır. Askerî darbe, görevden almanın askerîye tarafından gerçekleştirilmesidir. **Vikipedi**

Yasa Kanun

Yasa ya da diğer adıyla kanun anayasal hukuk sisteminde, yetkili organlarca meydana getirilen hukuk kurallarıdır. Yasalar, tüzükler, yönetmelikler birer hukuk kuralıdır. Yürürlükte olan hukuk kurallarının tümüne mevzuat denir. Dar anlamında yasa, yasama organınca yapılan yasa adıyla gerçekleştirilen işlerdir. **Vikipedi**

Adalet

Adalet, en geniş bağlamda, hem adil olanın sağlanmasını hem de felsefi açıdan neyin adil olduğunun tartışmasını içerir. Adalet kavramı; etik, akılcılık, hukuk, din, eşitlik ve hakkaniyeti de içeren birçok alana, farklı görüşlere ve perspektiflere dayanmaktadır. **Vikipedi**

Bağımsızlık

Bağımsızlık veya istiklâl, bir milletin veya bir devletin, kendi vatandaşları veya nüfusu tarafından erkince yönetilebilmesidir. Yani egemenlik haklarının başkası bir milletin veya bir devletin elinde olmamasıdır. **Vikipedi**

Sömürü

Üretim araçları sahipleri tarafından başkasına ait emeğin -üretim fazlasının, hatta belirli tarihsel ilişkiler altında, üreticinin geçimi için gerekli ürünlerin de belirli bir bölümünün- karşılığı ödenmeden ele geçirilmesi. **Vikipedi**

Özgürlük

Özgürlük, erkinlik veya hürriyet, birinin engellenmeden ya da sınırlandırılmadan istediğini seçebilmesi, yapabilmesi ve hareket edebilmesi durumudur. Felsefede, determinizm karşıtı özgür irade fikrini içerir. Politikada özgürlük, hükûmet baskısından bağımsızlıktır. **Vikipedi**